

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

USMERNENIE

**Usmernenie činnosti CPPPaP/CŠPP a OZ, PZ
v školách, školských zariadeniach, špeciálnych
výchovných zariadeniach v čase prerušenia
prevádzky a realizovania dištančnej
odbornej činnosti**

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 05 Bratislava
02/4342 0973, vudpap@vudpap.sk, www.vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie metodicky usmerňuje všetky zložky výchovného poradenstva (viď štatút VÚDPaP) – Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (štátne aj súkromné), Centrá špeciálnopedagogického poradenstva (štátne aj súkromné), ako aj odborných zamestnancov v školách a v špeciálnych výchovných zariadeniach (Liečebno-výchovné sanatóriá, Diagnostické centrá a Reedukačné centrá).

Na základe súčasne platných usmernení MŠVVaŠ SR (<https://vudpap.sk/sucasne-usmernenia-msvvas-sr/>) Vám poskytujeme tento metodický materiál.

Možnosti dištančných /online foriem poskytovania odbornej činnosti

Materiál obsahuje niektoré návrhy odborných činností v systéme VPap, v školských zariadeniach a špeciálnych výchovných zariadeniach (zohľadňujúc Procesné štandardy odborných a odbornó – metodických činností, (<https://vudpap.sk/standardy/>), ktoré je možné realizovať prostredníctvom komunikácie cez e-mail, ZOOM a pod. Každá z navrhnutých činností je determinovaná individuálnymi podmienkami, či už na strane zariadenia alebo odborníka a individuálnymi možnosťami klienta, prípadne špecifickosťou riešenej situácie. V neposlednom rade je nutný súhlas všetkých zúčastnených strán s formou komunikácie a stretávania sa vo virtuálnom prostredí. Zdroje, ktoré uvádzame pri každej oblasti odbornej činnosti, sú informačné a metodické.

Komunikačné nástroje:

- Synchronne, t.j. v rovnakom čase (telefonovanie, videokonferencia, interaktívny webinár, osobné online stretnutia a pod.). V súčasnosti sú pre tento účel využívané platformy, ako napríklad Microsoft Teams, Zoom, Skype, Cisco Webex Teams, Google Hangouts, WhatsApp, Facebook Messenger, Whereby, Viber a iné.
- Asynchronne, t.j. účastníci komunikácie nemusia byť v jej priebehu prítomní súčasne (emailom, cez FB stránky, korešpondenčne, kontakt cez Edupage, sociálne siete, webináre, podcasty).

Z hľadiska klienta: Súčasní klienti – pokračovanie v začatej činnosti.

Noví klienti – aktívne hľadajúci, alebo potenciálne rizikovní, ohrození.

I. Evidencia a príjem klienta

- Vyhľadávanie nových klientov cez vyššie uvedené nástroje. Využívanie facebooku na komunikáciu, posúvanie ponuky služieb, ale aj zadávanie aktivít a úloh a informovaní o činnosti škôl a zariadení.
- Aktívna komunikácia s rodičmi aj deťmi - identifikácia ohrozených rodín/detí, pre ktoré je online spôsob vzdelávania náročný (napr. poslať informačný email s ponukou podpory).

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/webinar-skolski-psychologovia-3-ako-kontaktovat-klienta-pri-koronakrize/>

II. Prevencia

- Vlastný youtube kanál s preventívnymi videami a vlogmi
- Preventívne programy na školách (začaté aj nové) prostredníctvom zasielania zadaní, tzv. „domácich úloh“ alebo prostredníctvom online skupinových stretnutí
- Využívanie facebooku poradenského zariadenia na komunikáciu, ale aj zadávanie aktivít a úloh a informovaní o činnosti škôl a zariadení
- Webináre a podcasty pre rodičov/odborných zamestnancov
- Podporné motivačné programy pre žiakov a študentov spojením online hry a pobytu v prírode - spôsob komunikácie cez odovzdávanie si úloh na určených miestach v prírode (v externom prostredí) s navigáciou cez počítač (podobne ako hra geoashing)
- Skupinové online stretnutia s témami priamo súvisiacimi s koronou (zvládanie stresu a traumatizujúcich situácií, ako zvládať pobyt doma s rodinou, a pod.)
- Reagovanie na témy, ktoré sa vyskytnú v procese on-line výučby: kyberšikana, bezpečný internet atď.
- Vytváranie vlastných programov prevencie, napr. šikanovania v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach <https://www.minedu.sk/data/att/16073.pdf>. (Sprievodca šk. r. 2020/21)
- V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ako aj s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí zabezpečiť veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi

Informačné zdroje:

- Manuál efektívnej drogovej prevencie – návod ako si pripraviť vlastnú stratégiu akéhokoľvek rizikového správania na škole <https://komposyt.sk/pre-odbornikov/psychologicka-cinnost/prevencia>
- Preventívny program CESTA k emocionálnej zrelosti <https://komposyt.sk/pre-odbornikov/psychologicka-cinnost/prevencia>
- Skupinová dynamika v školskej triede <https://komposyt.sk/pre-odbornikov/psychologicka-cinnost/psychologicke-poradenstvo-teoria-a-prax>
- Odborné metodiky VÚDPaP v spolupráci s RAABE (Menežment triedy, Čo robiť keď, Nástrahy dnešnej doby, Sociálne problémy v škole...ai.) <https://komposyt.sk/pre-odbornikov/ziak-so-svvp/raabe-odborne-metodiky>
- „Spolu proti šikane“ (2009) – príručka ku kurzu zameraného na osobnostnú a sociálnu výchovu občianskeho združenia PERSONA
- Deti v sieti, Kyberšikanovanie, príručky pre učiteľov - videá.....<https://www.zodpovedne.sk/>
- Trieda bez šikanovania (Linka detskej istoty) http://www.lds.sk/data/File/Sikana%20Bulhar/MANUAL_SLOVAKIA_BODY_PRINT.pdf
- Olweusov program prevencie šikanovania OLWEUS, D. – LIMBER, S. P. (2010): *The Olweus Bullying Prevention Programme: Implementation and Evaluation over two Decades. In: Handbook of Bullying in School. An International Perspective.* New York: Routledge.

- „Druhý krok“ (<http://www.druhykrok.eu/>) – medzinárodný vzdelávací preventívny program akreditovaný Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (v roku 2011).
- Násilie v škole. Tholtová, Žuffová, Sučáková, ICM Orava, 2000 <https://www.komposyt.sk/kniznica/preview-file/nasilie-ocr-text-over-1921.pdf>
- KiVA program. <https://www.kivaprogram.net/>
- <https://www.stalosato.sk/>
- Zippyho kamaráti. <https://vudpap.sk/webinar-zippyho-kamarati/>
- Šikanovanie a kyberšikanovanie v školách – možnosti prevencie, intervencie <https://vudpap.sk/webinar-sikanovanie-a-kybersikanovanie-v-skolach-moznosti-prevencie-intervencie/>

III. Poradenstvo

- Individuálne poradenstvo - pokračovanie so súčasnými klientmi – asynchrónna forma (mailom, chaty, správy a pod.), synchrónna – ZOOM, telefonicky, Skype, iné platformy
- Online podpora rodičov/učiteľov/odborných zamestnancov pri osobnom zvládaní pandémie
- Poradenstvo pre pedagogických a odborných zamestnancov a pomoc pri nastavovaní vzdelávania pre deti so ŠVVP
- Poradenstvo pre rodičov integrovaných žiakov

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/zostrih-z-webinara-distancne-vzdelavanie-ziakov-so-sluchovim-postihnutim-v-skolskej-inkluzii/>
- <https://vudpap.sk/zostrih-z-webinara-dieta-s-diabetes-mellitus-v-skole-metody-ako-sa-dozvediet-viac/>
- <https://vudpap.sk/nestihli-ste-nas-webinar-na-temu-ako-pracovat-s-dietatom-s-problemami-v-uceni/>
- <https://vudpap.sk/webinar-ako-rozvijat-zrakove-vnimanie-u-dietata-s-tazkostami-v-uceni/>
- <https://vudpap.sk/webinar-ako-rozvijat-motoriku-u-deti-s-tazkostami-v-uceni/>
- <https://vudpap.sk/webinar-c-5-ako-rozvijat-orientaciu-v-priestore-u-deti-s-tazkostami-v-uceni/>
- <https://vudpap.sk/webinar-c-4-ako-rozvijat-sluchove-vnimanie-u-deti-s-tazkostami-v-uceni/>
- <https://vudpap.sk/ako-rozvijat-komunikacne-zrucnosti-u-dietata-s-tazkostami-v-uceni/>

IV. Diagnostika

- Online testovanie (ak takými testami Centrum disponuje) za dodržania všetkých podmienok testovania, diagnostikovania
- Spracovávanie podkladov a Správ pre rodičov, školy, tretie strany z diagnostiky a konzultácií
- Online poradenstvo rodičom pri diagnostických požiadavkách – objasnenie postupov, limitov, napr. posudzovanie školskej spôsobilosti, diagnostika intelektu, poruchy učenia, obavy rodičov z výsledkov diagnostiky, voľba povolania, výsledky depistáže a pod.

Informačné zdroje:

- <https://www.komposyt.sk/o-projekte/aktuality/vsetky-spravy/moznost-zakupenia-si-psycholog-icky-testov-241>
- <https://vudpap.sk/posudzovanie-skolskej-pripravenosti-deti-zo-szp-mrk/>
- <https://welcome-idea.eu/#/home?lang=1>

V. Rehabilitácia/reedukácia

- Rehabilitačné cvičenie prostredníctvom internetu a aplikácií na rozvoj - rehabilitačný zamestnanec usmerňuje klientov a ich rodičov pri cvičení prostredníctvom videohovoru
- Vytváranie a poskytovanie reedukačných materiálov pre deti a ich rodičov

Informačné zdroje:

- <https://www.youtube.com/watch?v=VRIYOWE4uSs> (séria 7 webinárov)
- e-aktovka.sk
- <https://www.pinfhry.sk/stiahnut/>

VI. Terapia

- Vedenie rodiča pri práci s dieťaťom – napr. analýza videa, spätná väzba k práci rodiča s dieťaťom – napr. pri klientoch s poruchou autistického spektra, u detí a žiakov chorých a zdravotne oslabených, detí, u ktorých sa objavuje úzkosť, obavy z aktuálnej zdravotnej situácie, úmrtie v blízkej rodine a pod.
- Online terapia s dieťaťom - za účelom poskytnutia reflexie na orientáciu v situácii, hľadanie stratégie zvládania, kompenzačných mechanizmov, dodávanie nádeje, posilnenie režimu a štruktúry v živote a pod.

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/webinar-skolski-psychologovia-5-uloha-skolskeho-psychologa-pri-zavislosti-v-rodine/>
- <https://vudpap.sk/ako-motivovat-deti/>

VII. Krízová intervencia

- V prípade vyškolenia OZ: Telefonická, mailová, chat – krízová linka
- Zverejniť na webovej stránke školy, zariadenia odkazy na linky pomoci, napr. (viď Sprievodca šk. rokom 2020/21):
- linka detskej dôvery <https://www.linkadeti.sk/domov>
- linka dôvery Nezábudka <https://www.dusevnezdravie.sk/linky-pomoci>, c. internetové linky dôvery <https://ipcko.sk>, <https://www.stalosato.sk/>, <http://nenormalne.sk/>
- linka detskej istoty <http://www.ldi.sk>
- online poradňa (LIVECHAT) pomoci obetiam trestných činov, ktorej ikonka sa nachádza v pravom spodnom rohu na stránke www.prevenciakriminality.sk
- psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením <https://dobralinka.sk/>

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/riesenie-krizovej-situacie-praca-so-ziakmi-s-triedou/>

VIII. Konzília

- Online konzília s rodičmi a odborníkmi

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/webinar-multidisciplinarny-pristup-zakladne-myslienky-a-ramce-v-obrazoch/>
- <https://vudpap.sk/dobra-prax-a-multidisciplinarny-pristup-pre-odbornych-a-pedagog-ickych-zamestnancov-2/>
- <https://vudpap.sk/webinare/webinare-pre-socialnych-pedagogov/>

IX. Supervízia

- Bálintovské, výcvikové skupiny, ad hoc vytvorené skupiny (skupinové videohovory pre samostatné skupiny – pedagogických zamestnancov, riaditeľov škôl, odborných zamestnancov škôl, atď.)
- Online supervízie, individuálna supervízia - videohovory, prípadne telefonická a iná komunikácia

Informačné zdroje:

- <https://www.komposyt.sk/pre-odbornikov/psychologicka-cinnost/preview-file/sv-210.pdf>

X. Karierové poradenstvo

- Online kariérové poradenstvo
- Online kariérové poradenstvo pre klientov, ktorí boli v starostlivosti CPPPaP už pred karanténymi opatreniami
- Online prezentácia škôl za spolupráce VÚC a magistrát (online priestor pre kariérové poradenstvo)
- Skupinové formy kariérového poradenstva – online video stretnutia, rovesnícke diskusné skupiny
- Online individuálne formy kariérového poradenstva – online video stretnutia
- Online samoobslužné nástroje
- Informačná činnosť
- Online burzy vzdelávania, veľtrhy škôl
- Asynchrónne formy – webináre, nahrávky modelových situácií

Informačné zdroje:

- Informácie na jednom mieste: <https://vudpap.sk/x/projekty/standardy/vzdelavanie-a-rozvoj-lud-skych-zdrojov/inspiracie-a-zdroje-pre-kvakp/>
- <https://komposyt.sk/pre-odbornikov/karierove-poradenstvo>
- Webinár: <https://vudpap.sk/zostrih-z-webinara-online-karierove-poradenstvo-ako-na-to/>
- Online samoobslužné nástroje – ISTP – Internetový sprievodca trhom práce:
- <https://www.istp.sk/pracovny-kompas>
- <https://www.istp.sk/kartoteka-zamestnani>
- https://www.istp.sk/na_stiahnutie/2004manual-ziak-web.pdf
- https://www.istp.sk/na_stiahnutie/1866instrukcia-ISTP-ziak.pdf
- www.zmudri.sk

- <https://www.emiero.sk/test/> - Osobnostný dotazník na princípe Meyers-Briggs MBTI:
Na akú prácu sa hodíš? Dotazník si môžu vyplniť starší žiaci online a slúži ako orientačný nástroj, s výsledkami ktorého možno potom ďalej pracovať v poradenskom procese
- <http://web.uips.sk/webaplikacie/Amn/> - Aplikácia, ktorá umožňuje žiakom zistiť (po zadaní údajov školy o ktorú majú záujem), aké študijné odbory sa otvárajú v danej škole, aká je uplatniteľnosť absolventov a pod.

XI. Metodicko-odborné činnosti

- Konzultácie a poradenstvo pre riaditeľov škôl alebo OZ v školách podľa požiadaviek
- Aktuálne usmerňovanie školských špeciálnych pedagógov/školských psychológov/sociálnych pedagógov podľa ich požiadaviek alebo v súvislosti s metodickými odporučeniami VÚDPaP, MŠVaV SR, ŠPÚ atď., metodické usmerňovanie, spolupráca so školami a školskými zariadeniami a ostatnými spolupracujúcimi inštitúciami, osvetová činnosť
- Online koordinácia, facilitácia a konzultácia multidisciplinárnych tímov k jednotlivým kazuistikám
- Online porady výchovných a kariérových poradcov
- Tvorba metodických materiálov na webe
- Mítingy, porady s kolegami zo zariadenia
- Dištančné vzdelávanie a samoštúdium
- Aktualizačné vzdelávania

Informačné zdroje:

- <https://vudpap.sk/aktuality/metodicke-usmernenia/>
- <https://vudpap.sk/x/projekty/standardy/vzdelavanie-a-rozvoj-ludskych-zdrojov/>
- <https://vudpap.sk/webinare/>
- <https://vudpap.sk/x/cinnosti-vudpap/informacna-a-edicna-cinnost/casopisy-vudpap/dvcp/>
- <https://vudpap.sk/x/cinnosti-vudpap/informacna-a-edicna-cinnost/casopisy-vudpap/papd/>
- <https://vudpap.sk/aktuality/newslettre/>
- <https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/>